

MESYJASZ (467) *sb m*

mesyjasz (464), **meszyjasz** (3), [**meszyjach**]; meszyjasz *MurzNT* (2); mesyjasz : meszyjasz *WujNT* (26 : 1).

-f- (387), fí-, -fs- (77).

e jasne, a pochylone (w tym w a 11 r. błędne znakowanie).

sg *N* mesyjász (128). ◇ *G* mesyjásza (80). ◇ *D* mesyjászowi (21). ◇ *A* mesyjásza (100). ◇ *I* mesyjászem (59); -em (3), -(e)m (56). ◇ *L* mesyjászu (68). ◇ *V* mesyjászu (9). ◇ *pl D* mesyjász(o)m (1). ◇ *A* mesyjásze (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI i XVIII w.

*Pomazaniec boży (z hebr. māsziáh); w judaizmie i religiach starożytnego Wschodu oczekiwany wybawiciel narodu wybranego, idealny władca; w chrystianizmie odkupiciel świata, za którego uważa się Jezusa (467) : ktorzy [ludzie] na kázanié ku Ianu fwiétemu zawždy przychodzili/ aby fie téz zekrzčili/ bo wfytycy go za Mefyálfa mieli *OpecŻyw* 36, 33, 50; *TarDuch* E3; *WróbŻoIt* Gv, Y2, ee5, ee6v, tt2v; I przetólf się wiele ich gorząc ftego/ mimo wfzyftki cuda które czynił/ niegodnem go [*Chrystusa*] aby był Mefzjáfzem rozumieli *MurzNT* 48v, 48v; Kczemuż nam teraz pożyteczn ten zakon/ gdy yuż Mefyalfz przyffedł? *KromRozm II* i4, d, i3v; *LubPs* Lv marg, aa4, aa6v marg; *RejWiz* 164v; *Leop Ioann* 1/41; *BibRadz* *7, I 398d marg, *Ioann* 4/25, II 64c marg, 133b marg; także Zydowie czekáią Mefyalfzá iefzczę ktory ma przydz á Kfięgi odpieczetowác *BielKron* 463; przeto czekáią [*Żydzi*] fkázania Rzymkfiego z rádością gdy przydzie ich Mefyalfz mfczac fie zburzenia Ierolimkfiego *BielKron* 464, 149 [2 r.], 464 [3 r.], 465v, 466v; *RejAp* 1v [3 r.], 13v, Eev; A dziwnie záfwdy Duch s. óswiecał fercá Prorockie/ iż fie przypátrowáli dziwnemu Boftwu y dziwnemu poczęciu tego przyfzłego Mefyalfzá fwego. *RejPos* 232v, 1v, 8v [2 r.], 9, 9v, 10 (29); *BialKat* 18v, 81, 346 [3 r.]; *RejZwierc* 124v, 128v; *BudNT Ioann* 1/41; Ale iż to Moyżefzowe o Proroku pińanie Mefyalfzowi włafnie należy/ tedy to y z Rábiná iednego żydowkfiego poznác możefz *CzechRozm* 106; Iáko gdy obiecuie Mefyalfzá dáć zá Pálterzá/ y wodzá ludowi fwemu: tedy im Dawidá wzbudzić obiecuie *CzechRozm* 107v, A5 [2 r.], A5v, A6v, 22v, 30v (136); *SkarJedn* 75; *SkarŻyw* 2 [3 r.], 113, 241 [3 r.], 243, 262 [2 r.] (32); *CzechEp* 8 [2 r.], 34 [2 r.], 76, 119, 124 [2 r.] (43); *NiemObr* 103 [3 r.], 117 [5 r.] 162, 163 [2 r.]; *ReszPrz* 78; *ArtKanc* A12; *LatHar* 257, 262, 355, 379; A Chriftus [rozumie się] po Grecku/ Mefliáfz po Zydowfku/ po Polfku Pomázaniec. *WujNT* 3, 1 marg, 3, 4, 8, *Matth* 11 arg (22); *PowodPr* 26, 32, 83; *SkarKaz* 117b [2 r.], 349b, 422a, 514a, 516b (9); *SkarKazSej* 689b.*

*W połączeniu z imieniem Jezus albo Chrystus [mesyjasz + imię (28), imię + mesyjasz (22)] (50): oto moui iż Mefliáfz Chriftus miał przyfc na fwiat *WróbŻoIt* Q3, aa4v, tt2; Mamy wiedzieć że wtim kofciele albo zborze krzefciańfkym fą dwoiaczy ludzie dobrzy y zly. Dobrzy ktorzy wierzą w Mefliáfza páná Chriftuífa *SeklKat* Qv; *LubPs* N5v; *BibRadz* I 358c marg, d marg; *BielKron* 36, 463; *LeovPrzep* Hv, H2; Y to o niey powiedział/ że tá mowá/ o obiecánym Mefliáfzu Iezufie Chriftuífie/ dawno była v Bogá *CzechRozm* 25, 25, 58, 67, 69v, 97 (13); Gdyż my nie infzego ktorego Bogá mamy y wyznawamy/ y lámym y prawdziwym być Bogiem wierzymy/ iedno [...] ktory iefł y Bogiem y oycem tegoż Mefyalfzá Páná Iezufá Chriftuífa *CzechEp* 34, 24, 104, 118, 120 [2 r.], 125 (16); *WerGośc**

208; Iezu Mefyfalfzu w zakonie ludzkim plemieniu obiecany/ zmiłuy fię n. *LatHar* 340, 326, 528 [4 r.], 529; *SkarKaz* 83h, 310b.

W połączeniach szeregowych [w tym: o Jezusie (15)] (16): KromRozm II d2v; A1e iż wfyftko ono fcygáło fye ku pánu Kryftufowi/ obyecánemu Mefyalfowi/ miŝtrzewi/ y zbáwićyelowi wfyftkyego ŝwyátá/ nyedáley yedno do przyŝcy yego trwáć [...] myáło KromRozm III B4v, B5; A przeŝto więcey ten Tytuł Papiezowi Pánu wáŝzemu przyŝtoi/ ktory ieŝt Elimafem/ Mefyfalfzem/ álbo Bogiem wáŝzym/ y tzárnokxięznikiem KrowObr 206v; RejPos 34, 275v; BiałKat a4; CzechRozm 175; SkarŻyw 383; CzechEp 142, 340; NiemObr 97; LatHar 395; WujNT przedm 31, s. 229 marg; SkarKaz 421b.

W porównaniu (1): Naprzod gdy fie oto bes Mefyalfá/ iáko błędne owce bes Páŝterzá tuláć muŝá *CzechRozm* 136.

W charakterystycznych połączeniach: będący mesyjasz, dany (8), darowany (2), dziwny, jednorodzony, jedyny (jeden) (3); naleziony, narodzony (2), obcy, obiecany (64), okazany, omylny, opisany (3), pomazany, posłany (zesłany) (2), poŝądany, prawdziwy (8), prawy (13), przyszły (11), ŝwięty (5), własny, zabity, zamordowany, zaŝlubiony (9); Bog mesyjasza, bostwo, danie, dobrodziejstwo, figura, łaska, moc, nadzieja (3), narodzenie, obietnica, ociec, poczęcie (2), przyjmowanie, przyŝcie (13), rodzaj, zaŝługa, zeŝłanie (2), zjawienie (2); mesyjasz narodzi (urodzi) ŝię (narodzić ŝię, urodzić ŝię ma) (10), nastanie, okaŝe ŝię, przyjdzie (wyjdzie, ma przyŝć, wyniŝć) (51), zjawi ŝię (ma ŝię zjawić, objawić) (7); chwalić mesyjasza, czekać (doczekać ŝię, czekający) (7), dać (4), mieć, (z)naleŝć (10), obaczyć (ogłdáć, widzieć, ujrzeć) (5), obiec(ow)ać (6), odrzucić, okazać (pokazać, ukazać) (3), opis(ow)ać (6), oznajmić (oznajmować) (2), pomazać, porodzić (urodzić) (2), poŝłać (zeŝłać) (6), poŝwięcić, przyjąć, ŝlyŝeć, ŝukać (2), upatrować, wyznawać (2), zabić, zamordować, zjednać, (po)zna(wa)ć (5); modlić ŝię o mesyjasza; wierzyć (wiara) w mesyjasza (4); mesyjasza mieć (2), przyjmować (przyjąć) (5), udawać ŝię, (przy)zna(wa)ć (poznany) (4); czytać o mesyjaszu, mowić ((roz)mowa) (8), nauczać, nowina, obietnica (17), piŝać (pismo, napisany) (4), powiedać (powiedzieć) (3), prorokować (proroctwo) (3), pytać (ŝię) (pytanie) (4), ŝwiadczyć, wiedzieć.

Szeregi: »Bog i (a) mesyjasz« [w tym: o Jezusie (6)] (7): wŝyfcy ći odeymuiá moc miłofierdziu Páńŝkiemu/ á czyniá fobie ine bogi/ á ine mefyalfze wedle woley ŝwoiey. *RejPos* [236]v, [236]v, 283v; Gdyŝ przez nie Bogá iedynego y prawdziwego/ y iedynego teŝ od niego poŝláne⁸⁰ Mefyalfá poznawamy *CzechEp* 156, 104, 151 [2 r.]. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

*»Chrystus (Jezus) a (a)lbo, i, to jest) mesyjasz« [szyk 9 : 2] (11): KromRozm II v; RejPos 230v, 275v, 299; SkarŻyw 262 marg; CzechEp 210, 318, 340; NiemObr 162; Bo oni ŝćierpieć nie mogli áby narodu ich ludzie/ przyiáć mieli zá Chriŝtuŝá ábo Mefyfalfá tego/ ktorego ŝamifz wzgárdzili y vkrzyŝowáli *WujNT* 517, 3. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].*

»Emanuel a mesyjasz« (1): Gdyŝ go [*Krystusa*] Duch s. przez wíta Prorockie Emánuelem wáŝzym á Mefyalfzem wáŝzym/ przezwáć raczył *RejPos* 230v.

»Jezus a mesyjasz« (1): ŝlyŝąc teŝ ony dziwy á ony znáki/ ktore o nim powiedano/ iż to był práwy Iezus á prawy Mefyalf *RejPos* 68. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»krol a (i, abo) mesyjasz« [w tym: o Jezusie (7)] [szyk 5 : 3] (8): LubPs M2v marg; RejPos 10, 80; Gdyby ten wáŝz Iezus był onym záŝlubionym mefyalfzem/ [...] tedyby on nie był Bogu

przeciwny/ áleby był wolą iego pełnił: zakonu Bożego raz przez Moyżefzá podánego pilnował: á iego zakonnych kfiąg z ręku nigdy nie wypuśczał: poniewałz to bog wżem Mefyalfzom fwym ábo Krolom pomázánym miánowicie y oobliwie/ czynić rofkazał. *CzechRozm* 69; *SkarŻyw* 262, 263, 268; *SkarKaz* 517b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»pan a (i) mesyjasz« [*szyk 7 : 1*] (8): *RejPos* 68v, 69, 273v, 275v, 304, 307, 324v; K temu opifuia/ iáko tego Páná y Mefyalfzá ná swiát zefłánego Zydzi z ízczyrey fwey złości y ślepoty/ przyiąć niechcieli *WujNT przedm* 31. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.; przy innym szeregu 1 r.*].

»mesyjasz abo pomazaniec« (1): W ktory [*psalm*] gdy kto weyźrzy iáko íeft o Iezuście Chriftuście/ [...] nápiřány: wyźrzy w nim Bogá/ bogátego gořpodarzá/ y Páná wřzytkiego známieniće opifáne⁸⁰: á przy nim teź dopiero mefyalfzá/ ábo pomázáná ie⁸⁰. *CzechEp* 287. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»prorok a (i) mesyjasz« (2): *RejPos* 80; Ználić dobrze Apořtołowie Páná/ iáko wielkiego y mądrego Proroká y Mefyalfzá *SkarKaz* 548b.

»S(z)ylo, (to jest) mesyjasz« (4): *RejAp* 51v; Íź nie miála [!] niewola wřtác od lařki Iudźiney/ [...] dokądby nie przyřzedł Szylo to íeft Mefyalfz. *CzechRozm* 167, 166v [2 r.].

»(nie) mesyjasz a (i, ani) syn Boży (a. Synaczek)« (4): *RejPos* 307; Ale íź on [*Jezus*] [...] nowe rofkazánia y wřtáwy wam wćzniom fwym zořtáwił: [...] tedy oto tym řámym pokazał to po řobie/ íź on nie był Mefyalfzem/ áni řynem Bořym *CzechRozm* 69, 68v [2 r.]; [gdźie piřmo Mefziachá lub řyná Bořego Bogiem piřze *BudArt* A7.] [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»syn Dawidow a mesyjasz« (1): ábyř řie nie pytał á nie wołał zá tym Synem Dawidowym/ á zá tym Mefyalfzem řwoim. *RejPos* 69.

»mesyjasz a (i, albo, to jest) zbawiciel« [*szyk 11 : 4*] (15): *KromRozm II* e4, i3v; *BibRadz I* 353v; *RejAp* 51v; á niechciey řie nic řádzić ná tych obietnicach omyłne⁸⁰ řwiátá. Ale co rychley [...] řzukay tego Mefyalfzá á tego zbáwiciela řwego. *RejPos* 163v, 20, 68v, 158, 179v, 231v, [290], 295 [2 r.]; *RejZwierc* 124v; *LatHar* 510. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].